

Erihoolekandeteenuse järjekordade analüüs 31.03.24 seisuga

Lähteülesanne

Saada ülevaade 31.03.24 seisuga EHK teenuse järjekorrast:

- mitu isikut on täna EHK teenuste järjekorras?
- mis ajast alates on isikud EH järjekorras? vahemikud kuni 1 aasta, 1-2 aastat, 2-3 aastat, 3- 5 aastat, 5 ja rohkem
- hindamise alus – kas abi-ja toetusvajaduse HV või rehabilitatsiooni plaan või psühhiaatri tõend
- dgn, sugu, vanus
- isiku RR andmed
- teenusele soovitud asukoht (maakond)
- isikute arv eelis- ja tavajärjekorras teenuste lõikes
- kui palju on isikuid EHK teenuse järjekorras ja samal ajal teisel EH teenusel, mis kompenseerib osaliselt põhiteenuse vajaduse – teenuste kombinatsioonide ülevaade
- kui palju on EHK teenuse järjekorras isikud, kes on samal ajal ööpäevaringsel üldhooldusteenusel (vanuserühmade lõikes)?

Ülevaade

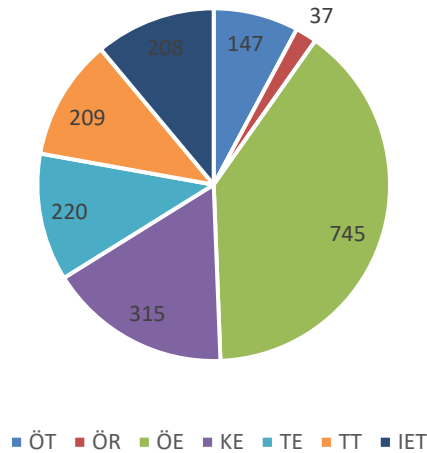
31.03.24 seisuga on EHK teenuste järjekorras kokku **2217 unikaalset isikut**, **2593 teenuskohale**. Teenuskohtade arv on suurem seetõttu, kuna toetavate teenuste puhul on isikul õigus kasutada mitut teenust korraga ja seetõttu ka õigus olla mitme teenuskoha järjekorras.

Tabel 1. EHK järjekorras olevate isikute arv, 31.03.2024 seisuga.

Mitme teenuse järjekorras ollakse	Isikute arv	Protsent
1	1881	85%
2	300	14%
3	32	1%
4	4	0%
Kokku	2217	100%

Kõige enam on inimesi 1 teenuse järjekorras, kokku 1881 (85% kõigist järjekorras olevatest unikaalsetest isikutest) (Tabel 1.), neist kõige rohkem, 1244 isikut, majutuskohaga teenuse järjekorras (siinkohal mõeldud KE ja kõik ÖE teenuse liigid kokku) (vt *alusandmete failis sheet 1.1 tabel täpsem ülevaade jaotusest*).

1 teenuse järjekorras olevate isikute jaotus teenuste lõikes

Joonis 1. 1 teenuse järjekorras olevate isikute jaotus teenuste lõikes, 31.03.2024 seisuga

Joonis 1 info põhjal on **enim vajatud EH teenuse liik ÖE teenus**, mida ootab hetkel järjekorras **745 inimest** (1 teenuse järjekorras olevate isikute andmete põhjal).

Põhjalikumat sissevaadet on vaja teostada **mitme teenuse järjekorras samaaegselt olevate isikute** abi- ja toetusvajaduse hindamisvahenditesse. Hetkel on järjekorras isikud, kelle teenuste kombinatsioon on näiteks IET ja ÖT või IET ja ÖE või lihtsalt IET ja mõni toetavate teenuste liik (Tabel 2). Kuna infosüsteemis SKAIS_AE ei ole võimalik eristada eraldi andmevälja IET PNH teenuse puhul ning IET PNH on üks IET alamteenuse liike (SKM määrus nt 65 Erihoolekandeteenuste rahastamine järgi, mitte SHSi tasandil teenusena). Juhul, kui selgub, et inimesel on IET PNH vajadus, aga enne sobivale teenusele suunamist on võimalik teda ja tema lähedast toetada mõne teise toetava EHK teenusega, siis on ATV HV-sse märgitud ka teised sobivad EHK teenuse liigid. See omakorda aga võib **näiliselt kasvatada EHK teenuskohtade vajadust osadel teenustel (isikute arv ei muutu sellest) ning raskendab teenuseliikide vajalikkuse prognoosimist.**

Alates 2024.a kehtib SHSi järgi regulatsioon, et isikul ei ole võimalik TT teenust saada samaaegselt, kas ÖE või ÖR teenusega. Järjekorra andmed näitavad (Tabel 2), et selliste teenuseliikide kombinatsiooniga on isikuid järjekorras kokku 13. Nende isikute puhul on vajalik uuesti SKA poolt teostada isiku abi- ja toetusvajaduse hindamine.

Tabel 2. Teenuste kombinatsioonid, mille puhul vajalik täiendav sissevaade isiku abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendisse

	Teenuste kombinatsioon, mille järjekorras isik on	Isikute arv
2 teenuse järjekorras	TT, ÖR	1
2 teenuse järjekorras	TT, ÖE	12
2 teenuse järjekorras	IET, ÖT	33
2 teenuse järjekorras	IET, ÖE	45

Ettepanek: ATV HV-sse hindamise järgselt määrata isikule ainult põhiteenuse liik, mida isik vajab (seda ÖE (ÖE aut) ja IET (IETaut) teenuste puhul). Toetavatel teenustel on hetkel võimalik olla samaaegselt kuni kolmel erineval toetaval teenusel (IET, TE, TT), mistõttu on ka järjekorra infos sellised kombinatsioonid võimalikud. **Kaaluda tulevikus kahe EHK teenuse liigi jaotust – toetavad EHK teenused ja majutusega EHK teenused -> baasteenustena ning vastavalt inimese ATV HV eluvaldkondade hindamise tulemusena pakkuda vajalikku abi lisatoetusena/ komponenditena lisaks baasteenusele.**

Erihoolekandeteenuse (te) järjekorras oldud aeg

31.03 2024 seisuga olid **kõige rohkem** isikud EHK teenuskohtade **järjekorras 1-3 aastat** (kokku 797-le teenuskohale (Tabel 2), 649 unikaalset isikut (Tabel 3)). **7%** (148 isikut) kõikidest EHK järjekorras olevatest isikutest on olnud järjekorras kokku **üle 8 aasta**, max 15 aastat. Eraldi vaadati SKAIS_AE märkuste lahtrist SKA teenuse konsultandi poolt kirja pandud infot 148 isiku puhul, kellele on kohta pakutud – mis on sagedasemad põhjused, miks inimene või tema eestkostja ei ole pakutud teenuskohta vastu võtnud: põhjus puudub, saavad ise kodus hakkama/ ei soovi veel kohta, soovitakse kindlasse piirkonda või teenusüksusesse, isik oli samal ajal kohtumäärusega teenusel, isik on vanglas või samal ajal ISTE projektis (ESF rahastus).

Probleemina saame välja tuua, et SKAIS_AE ei võimalda SKA-I saada automaatpäringuga ülevaadet, kas ja kui palju on järjekorras olevale isikule teenuskohta pakutud ja/või mis on teenuskohast keeldumise põhjus. See on ajamahukas ühekaupa käsitöna väljanoppimine iga isiku vaatest ning eeldusel, et SKA teenuste konsultant on märkinud märkuste lahtrisse kohapakkumise kuupäeva ja keeldumise põhjuse. Märgime ära, et isikute puhul, kellel on rohkemat infot vajalik märkuste lahtrisse kanda, on andmevälja tähemärkide arv piiratud, seega ei pruugi kõigil juhtudel 100%-lt kohapakkumisest keeldumise infot üldse ollagi.

Tabel 3. EHK teenuse järjekorras olevate isikute arv ja järjekorras oldud aeg, 31.03.2024 seisuga

Max järjekorra pikkus	Isikute arv	Protsent
kuni 3 kuud	253	11%
3-6 kuud	201	9%
6-12 kuud	238	11%
1-3 aastat	649	29%
3-5 aastat	476	21%
5-8 aastat	252	11%
rohkem kui 8 aastat	148	7%
KOKKU	2217	100%

Tabel 4. EHK teenuste järjekorra pikkus teenuse liigi järgi, 31.03.2024 seisuga

		IET	TT	TE	KE	ÖE	ÖR	ÖT
Isikute arv	kuni 3 kuud	84	106	36	33	60	3	8
Isikute arv	3-6 kuud	41	49	28	44	63	4	11

Isikute arv	6-12 kuud	53	19	38	47	82	7	26
Isikute arv	1-3 aastat	153	79	138	133	237	12	45
Isikute arv	3-5 aastat	65	52	73	89	185	15	53
Isikute arv	5 ja rohkem aastat	19	35	38	57	226	6	41
Isikute arv	Kokku	415	340	351	403	853	47	184
Protsent	kuni 3 kuud	20%	31%	10%	8%	7%	6%	4%
Protsent	3-6 kuud	10%	14%	8%	11%	7%	9%	6%
Protsent	6-12 kuud	13%	6%	11%	12%	10%	15%	14%
Protsent	1-3 aastat	37%	23%	39%	33%	28%	26%	24%
Protsent	3-5 aastat	16%	15%	21%	22%	22%	32%	29%
Protsent	5 ja rohkem aastat	5%	10%	11%	14%	26%	13%	22%
Protsent	Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Põhjalikumalt vaadatakse hetkel sisse 5 ja rohkem aastat teenuse järjekorras olnud isikute andmetesse. Tuletame meelde, et alates 01.04.24 hindab EHK teenuse vajadust SKA teenuste konsultant ATV HV alusel. Enne nimetatud daatumit suunati isikud EHK teenusele, kas rehabilitatsiooni meeskonna poolt koostatud rehabilitatsiooniplaani või psühhiaatri töendi alusel.

Samuti vajab täiendavat sissevaadet, miks SKAIS_AE-s 47 isiku andmed näitavad, et abi- ja toetusvajaduse hindamise kuupäev puudub (Tabel 5).

Tabel 5. Erihoolekande järjekorras isikud - millal hindamine tehti (võrdluskuupäev: 31.03.2024)

	Isikute arv	%
kuni 3 kuud tagasi	360	16%
3-6 kuud tagasi	270	12%
6-12 kuud tagasi	350	16%
1-3 aastat tagasi	801	36%
3-5 aastat tagasi	322	15%
5 ja rohkem aastat tagasi	67	3%
hindamise kuupäev puudub	47	2%
KOKKU	2217	100%

Abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendi kehtivus on max 5 aastat. Isikud, kellel täitub esmasest ATV hindamisest 5 aastat, on vajalik SKA teenuste konsultandi poolt kutsuda uuesti hindamisele, et välja selgitada, kas isiku seisund on sama, vajab ta jätkuvalt EHK teenust või on olukord muutunud. Selliseid nn **uusi lisahindamisi on 2024.aastal vajalik teha kokku 221 isiku puhul. 2025.aastal prognoositavalt 266, 2026.aastal 387, 2027.aastal 358 ja 2028.aastal 542 isiku puhul.**

2024.a veebruaris tehti analüüs 200 isiku osas, kes on EHK järjekorras rehabilitatsiooniplaani või psühhiaatri töendi alusel. 19.04.24 seisuga on isiku/ tema EK avalduse alusel EHK järjekorrast välja arvatud 48 isikut, SKA ootab avalduse kinnitust järjekorrast väljaarvamise kohta, kuna õigustatuse alus on kadunud või abi- ja toetusvajadus on muutunud 61-l juhul ning avaldusi on veel ootel 13. (nende isikute statistika muudatus kajastub järjekordade andmetes järgmise kokkulepitud andmete väljavõtmisel).

Ettepanek: tuleviku IS arenduse lähteülesandesse vajalik kirja panna **andmevälja olemasolu**, kuhu saab märkida **teenuskoha pakkumise info**, **teenuskohast keeldumise info**. Arutada poliitikakujundajaga, teenuseosutajate ja sihtrühmade esindajatega teenuse järjekorras olles **kohapakkumise keeldumist** – kas isik võib keelduda piiramatul arvul teenuskohast või mitte. Leida täiendav **lisarahastus teenuse järjekorras olevate isikute teenusele suunamiseks**, vähemalt nende osas, kes ei ole ühegi teise EHK teenusega samal ajal toetatud.

Erihoolekandeteenuse järjekorras olevate isikute sugu, vanus

31.03.2024.a seisuga on **kõige rohkem isikuid EHK teenuste järjekorras 25-64.a vanuserühmas (72%)** (Tabel 6). EHK teenused on mõeldud alates 18-aastastele isikutele. Sotsiaalkindlustusamet võib erihoolekandeteenuse järjekorda panna vähemalt 16-aastase isiku juhul, kui see isik vastab taotletud erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele. 31.03.24 seisuga on 16.-17.a vanuserühmas järjekorras 90 isikut, kõige rohkem ÕE ja ÕT järjekorras, vastavalt 30 ja 16 isikut, kokku 46 isikut.

Tabel 6. EHK teenuse järjekorras olevad isikud soo ja vanuse järgi, 31.03.2024 seisuga

Sugu	Vanus	Isikute arv (unikaalsed)	
		KOKKU	KOKKU, %
mehed	alla 25-a	315	23%
mehed	... 16-17	48	4%
mehed	... 18-24	267	20%
mehed	25-64	1001	73%
mehed	65-79	48	4%
mehed	80+	0	0%
mehed	Kokku	1364	100%
naised	alla 25-a	210	25%
naised	... 16-17	42	5%
naised	... 18-24	168	20%
naised	25-64	602	71%
naised	65-79	35	4%
naised	80+	6	1%
naised	Kokku	853	100%
Kokku	alla 25-a	525	24%
Kokku	... 16-17	90	4%
Kokku	... 18-24	435	20%
Kokku	25-64	1603	72%
Kokku	65-79	83	4%
Kokku	80+	6	0%
Kokku	Kokku	2217	100%

2023. aastal küsis SKA vanuserühmas 80+ aastased EHK ÕE teenust ja 70-80 aastaste ÕT teenust saavate isikute puhul teenuseosutajate käest isikute vahehindamiste kokkuvõtteid ja vaatas sisse hindamisvahenditesse. Selle tulemusel selgus, et 33-st 11 isiku puhul oli EHK teenuse vajadus ära

langenud ja primaarsem oli hooldusvajadus ning õigem teenus ööpäevaringne üldhooldusteenus. Käesolevate andmete põhjal selgub, et **EHK järjekorras on 80+ vanuserühmas 6 isikut**, kellest 2 isikut on STARi viibimiskohtade andmepäringu võrdlusena samal ajal ööpäevaringsel üldhooldusteenusel. Nende ja ka ülejäänud nelja isiku puhul võtab SKA teenuste konsultant isikutega/ nende eestkostjatega ühendust ning selgitab välja EHK teenuse praeguse vajaduse (vt *alusandmete failis sheet 1_tabelid, tabel 4 täpsem ülevaade jaotusest vanuserühmade kaupa järjekorras olevad isikud, kes samal ajal on ka üldhooldusteenusel*).

Kokku on 2217-st EHK teenuse järjekorras olevast isikust **ööpäevaringse üldhooldusteenusel 116 inimest (5%)**. **Kõige enam isikud vanuserühmas 25-64.aastat** (Tabel 7).

Tabel 7. EHK teenuse järjekorras olevad isikud/ teenuskohtade arv, sh nende isikute arv, kes on samal ajal üldhooldusteenusel, 31.03.24 seisuga.

Vanuserühm	Teenuskohtade arv erihoolekande järjekorras kokku		... sh nende isikute teenuskohtade arv, kes on ööpäevaringsel üldhooldusteenusel		Protsent (ööpäevaringsel üldhooldusteenusel oliivate teenuskohtade % kõigist järjekorras olevatest teenuskohtadest)	
	Kokku (unikaalsed isikud)	Kokku teenuskohad	Kokku (unikaalsed isikud)	Kokku teenuskohad	Kokku (unikaalsed isikud)	Kokku teenuskohad
alla 25-a	525	671	3	5	1%	0,7%
... 16-17	90	116	0	0	0%	0,0%
... 18-24	435	555	3	5	1%	0,9%
25-64	1603	1829	95	97	6%	5,3%
65-79	83	87	16	17	19%	19,5%
80+	6	6	2	2	33%	33,3%
Kokku	2217	2593	116	121	5%	4,7%

Hetkel on teada, et riik plaanib **puudega lapse ea vanusepiiri tõstmist alates 01.02.2027.a 16-lt 18-le aastale**. Selle raames on kavas muuta ka **EHK teenuse järjekorda suunamise õigustatuse alus 16.aastalt 18.aastale**. Juhul, kui see otsus vastu võetakse, siis eelduslikult võib lühikesel perioodil enne muudatuse jõustumist, kasvada 16.-17.aastate isikute taotluste arv EHK teenusvajaduse hindamise kohta, et neil oleks eelis saada järjekorras kõrgemale kohale, kui nad esitaksid taotluse ajal, mil nad saavad 18.aastaseks.

Ettepanek: Riigi poolt on vajalik tekitada täiendavate andmeanalüüside põhjal arutelud: kuidas võimaldada saada inimesele õiget teenust tulenevalt tema abivajadusest õiges keskkonnas spetsiaalselt selleks ettevalmistatud kvalifitseeritud personali poolt. Siinkohal peetakse silmas, et murettekitavalt suur on vanusevahemikus 25.-64.aastased isikute osakaal üldhooldusteenusel, kuigi nende esmane teenusevajadus on EHK teenus.

Erihoolekandeteenuse järjekord teenuse ja järjekorra liigi järgi

Tabel 8 andmete põhjal saab välja tuua, et kõige enam on vajadus **ÕE teenuskohtade järele (853 teenuskohta 2593-st, 33%)**. Sotsiaalkindlustusamet peab teenusejärjekordade vaatest arvestust kahes jaotuses : eelis- ja tava järjekord. Mõlemas jaotuses on iga teenuseliigi vaatest inimesed ootel, mis tähendab omakorda, et isikud, kes on tavajärjekorras teenuse ootel, jäävad sinna reeglina mitmeks

aastaks, kuna esmaselt pakutakse vabanenud rahalise kattega teenuskohta eelisjärjekorras olevatele isikutele. Ning on tavapärane, et keegi ikka pakutud teenuskoha vastu võtab. Ja aastate lõikes on riigil võimekus teenuskohti rahastada väiksem, kui inimeste vajadus teenuse järele või teenuseosutajate võimekus teenust pakkuda (viimast just toetavate teenuste puhul).

SKM määrus nt 70 alusel *Sotsiaalkindlustusamet peab erihoolekandeteenuste järjekorda maakonnapõhiselt iga erihoolekandeteenuse kohta eraldi, välja arvatud eelisjärjekorra ja kohtumääruse alusel ööpäevaringset erihooldusteenust saama suunatud isikute ning "Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020" prioriteetse suuna 2 „Sotsiaalse kaasatuse suurendamine” meetme 2.5 „Hoolekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks” tegevuse 2.5.1 „Erihoolekandeteenuste reorganiseerimine” raames loodud uute teenusekohtade osas. [RT I, 07.11.2017, 3 - jõust. 10.11.2017]*

St (tava)järjekorda peab SKA kahes vaates:

- a) aktiivsed, kes vajavad teenuskohta esimesel võimalusel
- b) mitteaktiivsed, kes vajavad teenuskohta isiku/EK poolt taotlusele märgitud tähtaja saabumisel

Sotsiaalkindlustusamet paneb eelisjärjekorras erihoolekandeteenuse järjekorda:

- 1) sotsiaalhoolekande seaduse § 82 lõikes 4 nimetatud isikud lähtuvalt uue erihoolekandeteenust saama suunamise otsuse tegemise päevast;*
- 2) isikud, kellele erihoolekandeteenuse osutamine lõpetatakse lepingu ennetähtaegse lõpetamise või lepingu lõppemise ja uue lepingu sõlmimata jäämise tõttu;*
- 3) isikud, kes saavad asendushooldusteenust ning vajavad pärast nimetatud teenuse lõppemist erihoolekandeteenust;*
- 4) isikud, kellele erihoolekandeteenuse osutamine lõpetatakse teenuseosutaja tegevusloa lõpetamise tõttu;*
- 5) isikud, kellele osutatakse erihoolekandeteenust või kes on erihoolekandeteenuse saamise järjekorras ja kes vajavad pärast erihoolekandeteenuse vajaduse ümberhindamist teist erihoolekandeteenust;*
- 6) isikud, kes saavad erihoolekandeteenust kohtumääruse alusel ning vajavad pärast nimetatud teenuse osutamise lõppemist erihoolekandeteenust;*
- 7) isikud, kes saavad sundravi või tahtevastast ravi ning vajavad pärast nimetatud teenuse osutamise lõppemist erihoolekandeteenust;*
- 8) isikud, kelle erihoolekandeteenuse vajadus on tuvastatud sarnast tegevust soodustavas Euroopa Liidu toetusest kaasrahastatavas projektis osalemise käigus või kellele erihoolekandeteenuse osutamine lõpetati sarnast tegevust soodustavas Euroopa Liidu toetusest kaasrahastatavas projektis osalemise tõttu;*
- 9) isikud, kes saavad kohtumääruse alusel kinnise lasteasutuse teenust ning vajavad pärast nimetatud teenuse osutamise lõppemist erihoolekandeteenust.*

Tabel 8. EHK järjekord teenuse ja järjekorra liigi järgi

Isikute arv erihoolekande järjekorras							
Jrk liik	IET	TT	TE	KE	ÖE	ÖR	ÖT
eelis	68	110	71	137	283	42	44

tava	347	230	280	266	570	5	140
Kokku	415	340	351	403	853	47	184
	Protsent						
eelis	16%	32%	20%	34%	33%	89%	24%
tava	84%	68%	80%	66%	67%	11%	76%
Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Ettepanek: SKA on kohustatud kohta pakkuma järjekorras olevatele nn aktiivsetele isikutele ja mitteaktiivsetele (MA) siis, kui nende määratud kuupäev kätte jõuab. Kui isik/EK soovib pikendada MA kuupäeva, siis pikendatakse MA kuupäeva.

Eesmärk 1: võtab SKA-lt maha kohustuse helistada läbi ja pakkuda teenuskohta neile, kellest teatakse, et nad kohta praegu/lähiajal ei soovi. Hetkel õiguslik alus neile nn MA-dele kohta pakkuda SKA-l puudub. Sellega kiireneb vabade kohtade täitmine.

Eesmärk 2: jääb tegelik ja ootejärjekord (MA-s). St nt välja kuvatavates andmetes jm-l saab tegelikud järked kordades lühemaks.

Eesmärk 3: prognoosid tulevikus EHT kohtade loomiseks on asjakohased ja on teada reaalse teenuste ja kohtade vajadus üle Eesti.

EH järjekorra määrusesse: SKA pakub teenuskohti aktiivselt neile isikutele, kes on märkinud oma EHK teenuse taotlusele, et soovivad teenust saada esimesel võimalusel. Kui isik on märkinud taotlusele, et soovib teenust saada kindlast kuupäevast alates, siis kuni selle kuupäevani isikule EHK teenuskohta SKA ei paku.

Muudetakse taotlusel sõnastust. Praegu EHK taotlusel sellisel kujul tekst:

Soovin teenust saada:

Soovin teenusele alates (kuupäev):

Muudetakse:

Soovin teenust saada:

a) esimesel võimalusel

b) soovin teenusele alates (kuupäev):

Võimalusena võiks jätta taotlusele info, et isik/EK on kohustatud SKA-d teavitama enda ja/või oma pere olukorra muutumisest selles vaates, kui isiku või tema pere olukord muutub ning ta vajab kohta enne in/EK poolt taotlusele märgitud kuupäeva saabumist.

Samaaegselt isik erihoolekandeteenuse järjekorras ja erihoolekandeteenusel

EHK teenuse järjekorras on isikuid kokku **998** 2217st (45%), kes on **samal ajal mõnel teisel EH teenusel kui ka EHK järjekorras** (31.03.24 seisuga) (Tabel 9).

Tabel 9. EHK järjekorras isikud, kes on samal ajal teenusel seisuga 31.03.2024

Teenus, mida isik saab samal ajal järjekorras olles	Isikute arv erihoolekande järjekorras							Kokku (unikaalsed isikud)
	IET	TT	TE	KE	ÖE	ÖR	ÖT	
IET	26	95	91	132	235	1	83	611
TT	10	4	15	45	25	0	0	93
TE	13	54	11	65	43	1	0	173
KE	6	57	11	24	39	0	0	120
ÖE	3	4	3	7	72	6	8	91
ÖR	0	0	0	0	12	0	0	12
ÖT	2	0	0	0	3	0	13	17
ÖK	1	1	3	4	46	9	4	60
ei saa ühtki teenust järjekorras olemise ajal	359	160	238	209	429	31	76	1219
Kokku (unikaalseid isikuid) teenusel ja järjekorras	61	215	134	277	475	17	108	998
Kokku erihoolekande teenuse järjekorras (unikaalseid isikuid)	415	340	351	403	853	47	184	2217
... teenusel olijate %	15%	63%	38%	69%	56%	36%	59%	45%

Nimetatud **998st isikust on kokku 910 isikut ühe EHT järjekorras ja samal ajal teenusel**. Detailsem ülevaade järjekorras oleva teenuse liigi ja teenusel olemise liigi kohta annab *alusandmete faili sheet tabel_8.1*. Vajalik sissevaade teenuseliikidesse IET ja ÖE, kuna IS-des ei ole eraldi alajaotust IET alamteenuste IETaut ja IET PNH ning ÖE puhul ÖEaut osas, et saada korrektne ülevaade, kas vastab tööle väide, et kui isik on nt ÖEaut järjekorras, siis andmete järgi on isik ÖE järjekorras, aga samal ajal kompenseeritakse isikule ja tema hooldajale õige teenuse vajadus ÖE teenusega ja IS-i andmete järgi on isik ÖE teenusel. See omakorda võib kõrvaltvaatajale tekitada segadust, et kuidas saab isik olla samaaegselt nii ÖE teenusel kui ka sama teenuse järjekorras.

Teisalt tekitab nimetatud segase ülevaate andmetes olukord, kui isik on näiteks ÖE teenusel asutuses x, aga soovib minna teenusele asutusse y. Asutuses y ei ole vaba teenuskohta, seega teeb isik taotluse SKA-le ning isik suunatakse ÖE teenuse järjekorda asutusse y. Isiku andmed kajastuvad kahes ülevaates – teenusel ja teenuse järjekorras olijana.

Ettepanek: SHSist lähtuvalt tulebki need sama teenuse raames TO-d vahetada soovivad isikud panna tavajärjekorra lõppu. Ja see pikendabki jrk-de terviksuurust. Kuid: **ei näe vajadust hakata õigusakte muutma, vaid pigem ühtset märgisüsteemi kasutades SKAIS_AE märkuste lahtrisse kirja, et nt „TO vahetuse ootel alates....; soovib X-asutusse“ vmt. Ja kui võetakse statistika jaoks jrk-de andmeid, siis eristatakse automaatselt need 149 TO-d vahetada soovivat isikut (31.03.24 andmete järgi) ning neid järjekorras olijate hulka statistikas ei arvata**, kui andmeid kuhugi presenteeritakse (kuna nad tegelikkuses saavad hetkel endale sobivat teenust ega peaks ootel olema - TO valimise võimalus on vastutulek ja inimlik lähenemine. Põhjendus, miks sellist lähenemist soovitada: a) ei ajaks asja keeruliseks; b) õigusaktide muutmine võtab aega – kuidas me siis seniks käitüksime?

Erihoolekande järjekord teenuse, isiku elukoha maakonna ja maakonna järgi, kuhu soovitakse teenusele minna

Tabel 10. andmete põhjal on näha, et kõige rohkem on järjekorras olevate isikute RRI järgne KOV Harjumaal (894 isikut 2217st). Järgnevad Tartumaa (314 isikut ja Ida-Virumaakond 203 isikut). Kõige enam soovitakse teenuskohta Harjumaale – 709 juhul, järgnevad Tartumaa ning Pärnumaa. 630 juhul ei ole isikutel eelistust teenuskoha piirkonna kohta märgitud.

Tabel 10. Erihoolekande järjekord teenuse, isiku elukoha maakonna ja maakonna järgi, kuhu soovitakse teenusele minna

RR-s registreeritud elukoha maakond	Maakond, kuhu soovitakse teenusele minna (isikute arv)																Kokku
	puudub	Harju maa	Hiiu maa	Ida-Viru	Jõgeva maa	Järvamaa	Lääne maa	Läänemaa	Põlva maa	Pärnu maa	Rapla maa	Saare maa	Tartumaa	Valgamaa	Viljandi maa	Võrumaa	
puudub	6	4					1			2			6	1			20
Harju maakond	200	650		8		5	3	4	2	4	1	1	8	1	5	2	894
Hiiu maakond	7	1	12					1			1						22
Ida-Viru maakond	57	7		133				1					4			1	203
Jõgeva maakond	17	3			29			1	2	1			11		1		65
Järva maakond	11	2				29		1		1							44
Lääne maakond	19	3					1	8	1		1						33

Lääne-Viru maakond	53	6				1		33	1			1					95
Põlva maakond	19	1				1		1	13				4			4	43
Pärnu maakond	41	2					1		1	96						2	143
Rapla maakond	17	10				2				3	7				1	1	41
Saare maakond	14	4								2		51	1				72
Tartu maakond	105	7		1	1	1	1	2	10				176	4	2	4	314
Valga maakond	17	2					1		1				1	35	1	2	60
Viljandi maakond	30	4			1				2	1			4	1	39		82
Võru maakond	17	3						1	4				3			58	86
Kokku	630	709	12	142	31	40	16	45	36	111	9	53	218	42	49	74	221 7

Ettepanek: uute teenuskohtade rajamisega/ uute TOde turule tulekul ja/või teenuskohtade reorganiseerimise protsessis võtta arvesse tulevikus teenust vajavate isikute RRI ja nende soovi, millise TO juurde soovitakse teenusele minna – maakonna vaatest. Ei ole mõtet rajada uusi teenuskohti piirkonda, kuhu ei ole nõudlust.

Tulenevalt EHK järjekordade analüüsist lisaettepanekud aruteluks:

- **liikumine ühelt EHT-lt teisele EHT-le**

SHS-i sisse kirjutada par 76 p5 järgi eraldi punkt, nt

Kui isiku erihoolekandeteenuse vajadus on muutunud ja ta on hinnatud teisele erihoolekandeteenusele, kuid uut tema tegelikele vajadustele vastavat ja Sotsiaalkindlustusameti poolt temale pakutavat EHK teenuskohta 3 korda vastu ei võta, kaotab ta õiguse teenust kasutada ning Sotsiaalkindlustusamet lõpetab suunamisotsuse antud erihoolekandeteenusele ja isik võib soovi korral esitada uue avalduse EHT saamiseks.

-See uus punkt saaks olla suunamisotsuse lõpetamise aluseks antud olukorras (+SHS par 81 lg 1 ja lg2)

-see „3 korda“ on mõtlemise koht, kuid võibki olla optimaalne päriselus

-„mõjuv põhjus“ tekitab segadust, ei ole praktikas kasutusel – ettepanek, see välja võtta

-isik kaotab ka oma koha eeljärgjekorras, st peab tegema uue taotluse EHT saamiseks (st ta läheb tavajärjekorda)

-„tegelikele vajadustele vastava“ koha pakkumine hõlmab SKA poolt ka sobiva piirkonna jm-ga arvestamist (ei läheks SHS-is nii spetsiifiliseks, et seda eraldi välja tuua)

- ettepanek 6 kuud ajapiirangu välja võtmiseks, kuna ei pruugi tema vajadustele vastavat ja sobivat kohta (nt elukoha/piirkonna vaates) 6kuu jooksul veel leida

-suunamisotsuse lõpetamisega automaatselt lõpeb isikul ka antud konkreetse EHteenuse osutamise otsus (andmebaasis)

Sel viisil saame välistada olukorra, kus isikule on korduvalt temale sobivat vaba teenuskohta pakkunud, kuid ta ei kavatsegi seda vastu võtta ja hoiab teenuskohta kinni, kuigi ta seda ei vaja.

- **suunamisotsuse lõpetamise teema**

§ 82. Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus

(1) Kui Sotsiaalkindlustusametini on jõudnud teave, et isikule osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, on Sotsiaalkindlustusamet kohustatud kontrollima, kas isik vastab erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, ja hindama, kas osutatav teenus vastab isiku vajadustele.[RT I, 21.12.2018, 3 - jõust. 01.04.2019]

(2) Kui isik ei vasta erihoolekandeteenust saama õigustatud isikule esitatavatele nõuetele, mis kehtisid teenust saama õigustatud isikule käesoleva seaduse § 70 lõikes 4 nimetatud otsuse tegemise ajal, või temale osutatav erihoolekandeteenus ei vasta tema vajadustele, tunnistab Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse § 70 lõikes 4 nimetatud otsuse kehtetuks (edaspidi erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus), välja arvatud kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isiku puhul.

(3) Erihoolekandeteenuse osutamise lõpetamise otsus erihoolekandeteenustelt väljumise korral jõustub toetatud elamise teenuse, kogukonnas elamise teenuse ja ööpäevaringse erihoolde teenuse

puhul päeval, kui isik lõpetab teenuse kasutamise, kuid hiljemalt kuus kuud pärast otsuse teatavaks tegemist erihoolekandeteenust saavale isikule.

Ettepanek lisada sinisega esiletõstetud kolm sõna.

- 6k on asjakohane just EHteenustelt väljumise korral üldhooldusele, kuigi siin võiks kaaluda ka 3 kuulist perioodi.

-vajalik 6 kuu ajapiir, et KOVid ei hakkaks venitama isiku ÜHle paigutamisega

-sama lõiget on võimalik kasutada ka juhtudel, kui sõltuvus muudetakse Dgn-de real põhihaiguseks, mida paraku juhtub. Aruteluks, kas lühendada siinkohal 6 kuu periood 4 kuuks?

Miks SKA isiku EHK jrk-st välja arvab? – näited praktikast:

1. Isiku avaldus järjekorrast mahavõtmiseks

2. Telefoniprotokollil alusel, kus isik soovib, et ta järjekorrast maha võtta – järgneb SKA poolt kirjalik dokument telefoni vestluse toimumise ja sisu kohta, millele SKA ootab kirjalikku kinnitust

3. Isik on lisatud tööealisena järjekorda dementsuse diagnoosiga, kuid vahepeal on saanud pensioniealiseks ja seega ei ole enam õigust ÖE teenust saada ja ei ole vajadust ÖE järjekorras olla

4. Isiku eestkostja on esitanud avalduse järjekorrast maha võtmiseks, sest isik on liikunud üldhooldusteenusele ja on sealse teenusega rahul.

NB SHS par 76 lg 5 „..... Kui isik keeldub mõjuva põhjusega minemast erihoolekandeteenust saama, arvatakse ta erihoolekandeteenuste järjekorrast välja“. Hetkel teadaolevalt ei ole rakendatud SKA-s.

St SKA ei võta inimest ilma avalduseta teenuse järjekorrast maha.

EHK teenuste pikkade jrk-de põhjused 2023 suvel koostatud koond

-isik/EK on taotlusele märkinud, et soovib teenuskohta nt alles al 2025

-kuna jrk-d pikad ja (eriti ööpäevaringseid teenuse kohti) kohti vähe saada, siis inimesed lisavadki end jrk-rda ka siis, kui neil täna akuutset vajadust EHT järgi ei ole ning teisalt keegi/EK ei julge samal põhjusel oma lähedast jrk-st välja võtta

-samal ajal, mil järjekorra-isik/EK mõtleb, kas tahab kohta või mitte (ja TOD on ootel) SKA teistele seda kohta pakkuda ei saa sel ajal (1 kuu SHS-is). NB EHK kodud on andnud tagasisidet, et SKA ei paku kohta mitmele inimesele, vaid ootab, kuni üks käib majutuskohta vaatamas ja siis ütleb ära ning siis alles kutsutakse teine vaatama jne - TOD ei ole rahul ja soovivad, et SKA pakuks ühte ja sama teenuskohta samaaegselt mitmele jrk-s olevale isikule. SKA ei ole hetkel seda lähenemist rakendanud põhjusel, et kui koht mõlemale sobib, mis siis saab?

-kas selle konkreetse EHK TO juures, kuhu isik minna soovib, on olemas vaba koht. Kui ei ole vaba kohta ja ta ootab selle vaba koha tekkimist, siis seda inimest järjekorrast välja arvata ei saa. NB ÖE-del vabaneb teenuskoht üldjuhul vaid siis, kui keegi sealsetest teenuse saajatest sureb või liigub ÜHle.

-inimene paneb taotlusele eelistuseks kirja „kõik maakonnad“. Siis me eeldame, et ta soovib ükskõik kuhu teenusele minna, aga samas kui SKA kohta pakub, siis ta ütleb, et sinna ma ei lähe
-inimene ütleb, et ma ei taha just sellesse asutusse minna, siis jälle keeruline, kas saame välja arvata? Kas see on mõjuv põhjus SHSi vaates, et ta just sinna minna ei taha, no näiteks see konkreetne asutus ei meeldi talle.

-kuni vanemad veel elus ja jaksavad, isik kohta vastu ei võta

-EHK jrk-s isik on nt koos oma vanema(te)ga hetkel ÜH teenusel, siis tema EK keeldub EHK kohta vastu võtmast (kuni vanemad on elus, saavad ÜH-l koos olla)

-keelekeskkond ei sobi

-tingimused TO juures ei sobi

-liiga vaikne/kärrarikas

-VP/PSH

-inimene saab hetkel vähiravi (transport teenus-haigla)

-alko vm sõltuvuse dgn (kaasuv)

-aknad-uksed lahti- saab põgenema

-liiga noor (al 16a EHT jrk-s isikud)

Ettepanek andmebaasi/ infosüsteemi arenduseks tulenevalt käesolevast analüüsi dokumendist:

Esialgne uue andmebaasi soov. Kindlasti üle vaadata, kas vajadused on muutunud hetkel, kui arenduse LÜ kirjutatakse: Eraldi valikvastustega andmeväljade loomine vabatekstiväljale sisestatud andmete jaoks. Loendite täiendamine. Allpool on toodud uute loodavate andmeväljade kirjeldused koos andmevälja kuuluvate loenditega. Loendist tehtud valiku (parameetri) abil saab filtreerida parameetritele vastavaid isikuid. Sellise arendusega hoiab kokku teenuste konsultantide aega vabade teenuskohtade täitmisel.

1) Andmeväli: PUUE – EHTdel al2022 ei pea enam olema isikul puue, kuid stat jaoks vajalik teave

Valikvastuse variandid	Selgitus
VP	vaimupuue
PH	Psüühikahäire
VP ja PH	vaimupuue ja psüühikahäire

2) Andmeväli: Järjekorra aktiivsus

Valikvastuse variandid	Selgitus
MA	Järjekorras mitteaktiivne
AA	Järjekorras alati aktiivne

3) Andmeväli: Järjekorra mitteaktiivsuse kehtivuse-kehtivuse lõppemisel annab andmebaas hoiatuse ja võtame inimesega ühendust!

Kehtivuse algus	Kehtivuse lõpp
Kuupäev	Kuupäev

4)Andmeväli: peamine suhtluskeel

Valikvastuse variandid	Selgitus
eesti	Inimese peamine suhtluskeel on eesti keel
vene	Inimese peamine suhtluskeel on vene keel
muu	Inimese peamine suhtluskeel ei ole eesti ja ei ole vene keel
... mis keel?	Vabateksti väli (max 100 tähemärki) peamise suhtluskeele kirjutamiseks, kui on valitud „muu“

5)Andmeväli: Muu info – *veel valikuid?*

Valikvastuse variandid	Selgitus
liikumispuue	Isikul on liikumispuue, ei saa trepist liikuda
sundravi	Isik on sundravil
ÖK teenusel	Isik on järjekorras oleku ajal ÖK teenusel

Vaja MA-de põhjusi, miks nad kohta ei soovi lähiajal/hetkel määruse seletuskirja!

- Inimene on ISTE
- Inimene saab toetavaid teenuseid ja ei soovi veel raskemat teenus (ÖE-d)
- Vanemad ei soovi oma lähedast teenusele anda, kuid on järjekorras, kuna kardavad, et vajaduse tekkimisel ei saa riik kiirelt kohta tagada.
- Inimene on ÖK, sundravil või vanglas.
- Pole veel 18a-ne
- Vajab kohta peale kooli lõpetamist
-võib täieneda:)